

KOKOOMUSNUORTEN HYVINVOINTIPOLIITTINEN OHJELMA 2021-2022

Kokoomuslaisen hyvinvointipolitiikan tehtävänä on turvata jokaiselle kansalaiselle ihmisarvoinen toimeentulo sekä hyvä terveystilanne. Hyvinvointipolitiikalla ja ihmisten terveydellä on politiikassa vahva itseisarvo, eikä kansalaisten hyvinvointiin panostaminen ole pelkkä välttämätön menoera. Kokoomuslaisen hyvinvointipolitiikan tavoite on, että suomalaiset ovat tulevaisuudessa maailman tervein kansa.

Tavoitteeseen päästäkseen Suomella on ratkaistavanaan useita sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyviä haasteita. Nykyinen palvelujärjestelmä on monimutkainen, passivoiva ja asettaa ihmiset taustansa perusteella epätasa-arvoiseen asemaan. Tulevaisuudessa lisää haasteita aiheuttavat heikentyvä huoltosuhte ja siitä johtuva terveydenhuollon kustannusten kasvu.

Lähitulevaisuudessa toteutettavat sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukset ovatkin avainasemassa parempia sosiaali- ja terveyspalveluita rakennettaessa. Suomalaiselta hyvinvointipolitiikalta vaaditaan nyt kunnianhimoa, ennakkoluulottomuutta ja avoimuutta.

Päihdepolitiikka

Päihdepolitiikan ensisijainen tavoite on edistää suomalaisten hyvinvointia. Lisäksi lainsäädännön on erityisesti suojattava alaikäisiä sekä niitä, jotka joutuvat kärsimään muiden päihteiden käytöstä. Kuitenkaan yksilöiden ongelmat päihteidenkäytön kanssa ei saa rajoittaa suuren enemmistön vapautta.

Päihdehaittojen vähentämisen ensisijaisina työkaluina toimivat valistus, yksilön ongelmiin ja niiden ennaltaehkäisemiseen keskittyvän hoidon tarjoaminen sekä lainsäädännön uudistaminen tarkoituksensa mukaiseksi. Onnistunut päihdepolitiikka vähentää yhteiskunnan päihteisiin liittyviä kustannuksia, parantaa suomalaisten elämänlaatua, lisää luottamusta yksilöön ja turvaa alan elinkeinoelämän riittävät toimintaedellytykset.

Kokoomusnuoret esittää, että:

- *Päihdepoliittinen päätöksenteko perustuu tieteellisesti tutkittuun tietoon, ja politiikan työvälineinä käytettävien menetelmien tulee olla tutkitusti tehokkaita.*
- *Päihdepolitiikan tavoitteeksi otetaan tupakoinnin voimakas vähentyminen mm. verotusta kiristämällä. Tupakan kanssa kilpailevien tuotteiden, kuten nuuskan, sähkötupakan, purutupakan ja nenänuuskan pääsy markkinoille mahdollistetaan.*
- *Alkoholin kulutusta pyritään siirtämään kodeista anniskelupaikkoihin. Ravintoloiden aukioloajat vapautetaan ja ravintola-anniskelun verotusta kevennetään.*
- *Alkon monopoliasema puretaan ja alkoholi tuotteiden myyntiä kaupoissa vapautetaan.*
- *Katkaisu- ja korvaushoidon alueellinen tasa-arvo turvataan.*
- *Kannabistuotteiden kasvatus, hallussapito ja myynti itsehoitolääkkeenä laillistetaan myyntilupahakemusta vastaan esimerkiksi apteekkeille, elintarvikeliikkeille ja kioskeille.*

Tulonsiirtopolitiikka

Nykymuotoisen sosiaaliturvan suurimpia ongelmia ovat siihen rakenteellisesti kuuluvat kannustinloukut, sen monimutkaisuus ja hallinnollinen raskaus. Työn tekemisen on aina oltava kannattavampaa kuin joutenolon. Sosiaaliturvan on kuitenkin myös turvattava ihmisarvoinen elämä ja riittävä toimeentulo niille, jotka siihen joutuvat turvautumaan. Merkittävä osa tulonsiirroista myös koostuu yksilöiden elinkaaren sisäisten tulojen tasaamisesta. Tämä nostaa Suomen veroastetta ja vähentää kannustimia työntekoon.

Kokoomusnuoret tunnistaa tarpeen joustavalle ja oikea-aikaiselle sosiaaliturvalle, joka takaa työmarkkinoilla tasapuolisemman neuvotteluasetelman työnantajan ja työntekijän välillä sopimusvapautta lisättäessä. Jatkuvasti kehittyvässä ja muuttuvassa yhteiskunnassa on tärkeää sujuvoittaa työmarkkinoita, mutta vähintään yhtä tärkeää on kehittää sosiaaliturvajärjestelmää moderniin, suoraviivaiseen, inhimilliseen ja kannustavaan suuntaan, joka mahdollistaa yksilölle laajan vapauden toimia ilman liiallista holhousa.

Sosiaaliturvajärjestelmän uudistamiskeskustelua lähivuosina on pitkälti dominoinut puhe automaattisesti yksilöille siirtyvästä perustulosta, jota on esitetty etenkin talouspoliittisen vasemmiston laidalta eri muodoissa. Perustulon eri muodoille, kuten esimerkiksi talousnobelisti Milton Friedmanin vuonna 1962 esittämän negatiivisen tuloveron, löytyy toki hyviäkin perusteluita, kun näissä pyritään vähentämään byrokratiaa sekä selkeyttämään apua tarvitsevien tulovirtaa mahdollistaen kotitalouksien parempaa taloudellista suunnittelua.

Nämä tavoitteet kuitenkin ovat saavutettavissa myös vaihtoehtoisella sosiaaliturvamallilla, joka samalla lisää yksilöiden taloudellista vapautta ja itsenäisyyttä yhteiskunnasta. Siksi Kokoomusnuorten ratkaisu sosiaaliturvan järjestämiseksi on perustili. Perustili mahdollistaisi elinkaaritulojen tasaamisen modernilla, polkuriippuvaisella mallilla, ja siihen olisi myös mahdollista siirtyä nykymallista asteittain. Perustiliin on myös mahdollista käyttöönoton jälkeen yhdistää muita elementtejä, kuten osakesäästötili ja henkilökohtainen Y-tunnus.

Kokoomusnuorten mallissa tukea olisi mahdollista nostaa aina tarvittaessa ilman raskasta byrokratiaa, mutta malli myös samanaikaisesti kannustaisi työntekoon ja säästämiseen, sillä alkupääoman päälle kertyneet varat ovat kansalaisen omaa varallisuutta. Lisäksi niin kauan kun perustilin laskennallinen saldo on positiivinen, sieltä tehtävät nostot ovat vastikkeettomia, mikä antaa joustovaraa kun tuelle on akuuttia tarvetta, mutta pidemmän päälle negatiiviseksi kääntyneeltä tililtä tehtävät nostot puolestaan edellyttävät puolestaan aktiivista työnhakua tai muita tarvittavia aktivointitoimenpiteitä.

Sosiaaliturvajärjestelmän on kyettävä tarjoamaan yksilöille riittävät tarpeet inhimilliseen elämiseen, jossa yksilöllä on katto pään päällä, ruokaa pöydässä ja riittävät perustarpeet arkea varten niinä aikoina, kun yksilö tarvitsee apua eniten, esimerkiksi jäädessään työttömäksi tai ollessaan muuten työkyvytön. Tämä ei kuitenkaan saa olla lamaanuttava järjestelmä. Sen on oltava tasapainoinen sen suhteen, että yksilöllä on kuitenkin jatkuva kannustin palata tarjoamaan työpanostaan ja elättää itseään.

Kokoomusnuoret esittää, että:

- *Suomessa otetaan käyttöön perustili ensisijaisena sosiaaliturvan muotona. Tällä korvataan nykyinen perusturva sekä syyperusteisia tukia, kuten opintotuki, peruspäiväraha ja työmarkkinatuki.*
- *Perustiliin siirtyminen voidaan toteuttaa asteittain, ottamalla ensin käyttöön esimerkiksi laskennallinen sosiaaliturvasaldo.*
- *Perustilille siirretään bruttotuloista vähintään 10 % osuus. Tuloverotusta kevennetään vastaavalla summalla.*
- *Jokaisen perustilille asetetaan täysi-ikäistyessä 20 000 euron alkupääoma.*
- *Perustilille säädetään yläraja nostolle, jonka jokainen kansalainen voi kuukaudessa tehdä. Vaaditut verot maksetaan rahaa perustililtä nostettaessa.*
- *Perustililtä nostettava tuki on vastikkeetonta, kun tilillä on enemmän kuin 0 euroa. Tilin ollessa negatiivinen voi yksilö jatkaa tuen nostamista, mutta tällöin tuki on vastikkeellista ja edellyttää osallistumista aktivointitoimenpiteisiin.*
- *Sosiaaliturvan käsittelyssä hyödynnetään automaatiota ja reaaliaikaista tulorekisteriä.*
- *Lapsilisää maksetaan jokaisesta lapsesta yhtä paljon. Pitkällä aikavälillä lapsilisä sisällytetään toteutettavaan perustilimalliin.*
- *Ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan suuruutta porrastetaan ja kestoja rajataan kuuteen (6) kuukauteen. Ansiosidonnainen työttömyysturva ulotetaan koskemaan kaikkia työttömäksi jääviä, ei vain työttömyyskassan jäseniä.*

- *Tarveharkintainen toimeentulotuki säilytetään alkuperäisen tarkoituksensa mukaisena viimesijaisena toimeentuloturvana.*
- Kuntien ei tule tarjota erillisiä "vauvabonuksia" tai muuttolisiä.
- Kuntien ei tule tarjota erillisiä kotihoidontuen kuntalisiä.

Sosiaali- ja terveystalvet

Sosiaali- ja terveystalvet on järjestettävä siten, että palvelukokonaisuudesta tulee mahdollisimman eheä, talvet tuotetaan kustannustehokkaasti ja palveluiden saatavuus on riittävä. Sosiaali- ja terveystalvetuissa panostetaan erityisesti ennaltaehkäiseviin ja kustannusvaikuttaviin palveluihin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavat jatkossakin kunnat, joiden kantokykyä vahvistetaan varmistamalla niiden riittävä väestöpohja. Sosiaali- ja terveystalvetujen tuotanto rakennetaan monipuolisen ja markkinataloutta hyödyntävän valinnanvapauden varaan, mikä luo edellytyksiä laajalle kilpailulle, uusille palveluinnovaatioille ja palveluiden jatkuvalla kehittämiselle. Varsinkin pienten ja keskisuorien palveluntuottajien pääsy markkinoille on turvattava. Järjestävän tahon on huolehdittava siitä, että asianmukaiset sosiaali- ja terveystalvet ovat saatavilla kaikkialla Suomessa.

Sosiaali- ja terveystalvetujen rahoitusjärjestelmän on ohjattava kaikkia toimijoita kokonaistaloudellisesti tehokkaaseen palvelutuotantoon. Järjestelmän on tulevaisuudessa kyettävä vastaamaan ikääntymisestä ja medikalisaatiosta aiheutuvaan kustannusten kasvuun.

Rahoitusta uudistettaessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota sosiaali- ja terveystalvetuissa rehottavan osatimoinnin purkamiseen. Palveluiden rahoitukseen sosiaali- ja terveystalvetu-uudistuksen yhteydessä tehtävät muutokset eivät saa johtaa kokonaisveroasteen kiristymiseen tai tuloverotuksen progression kasvuun.

Asiakkaan valinnanvapauden lisääminen on keskeinen työkalu sosiaali- ja terveystalvetuiden laatuloikan saavuttamiseksi, minkä lisäksi se parantaa palveluiden tehokkuutta. Valinnanvapaus tuleekin ulottaa palvelurakenteessa mahdollisimman laajalle.

Julkishallinnon on huolehdittava siitä, että palveluntuottajista on helposti ja yhtenevästi saatavilla ne tiedot, joita kansalainen tarvitsee oman sosiaali- ja terveystalvetutuottajansa valitsemiseksi. Palveluiden laadun mittaamiseen on luotava valtakunnalliset kriteerit, sillä kilpailun asiakkaista tulee tapahtua pääasiassa laadulla kilpailemalla.

Kokoomusnuoret esittää, että:

- *Sosiaali- ja terveystalvetuista on uudistettava niin, että ne rakentuvat vanhojen kuntien varaan ja erikoissairaanhoido toteutetaan nykyisten ERVA-alueiden pohjalta.*
- *Kuntien määrää vähennetään, jotta syntyy riittävä väestöpohja laadukkaiden palveluiden takaamiseksi.*
- *Aidon valinnanvapauden on toteuduttava asiakkaille.*
- *Julkisesti rahoitetuille sosiaali- ja terveystalvetuille on määriteltävä kansallisesti palveluvalikoima, joka vastaa yhteiskunnan resurssien riittävyttä.*
- *Perustason talvetuissa on panostettava erityisesti hyvinvoinnin edistämiseen ja ongelmien ennaltaehkäisyyn.*
- *Tietojärjestelmien on oltava ajanmukaisia, toimivia ja eri toimijoiden kanssa keskenään kommunikoiivia. Erityisesti potilastietojärjestelmien tietojen on oltava yhtenevästi kaikkien toimijoiden käytössä. Ilman erityistä syytä tietojärjestelmien kilpailutuksissa ei hyväksytä vanhanaikaisia tietokantamalleja.*
- *Kehitetään kansallinen potilastietoalusta, jota esimerkiksi tekoälyt voisivat käyttää lääkäreiden avustamisessa potilastietojen kirjaamisessa ja hyödyntää niiden tietoa anonymisoituna useiden erilaisten syöpien ja sairauksien yleisyyden selvittämiseen ja tutkimiseen.*

- *Tekoälyratkaisuja otetaan käyttöön julkisen sektorin sosiaali- ja terveyspalveluissa avustamaan potilaiden diagnosoinnissa ja potilastietojen hallinnassa.*
- *Perinnöllisten sairauksien poistaminen suvusta perimän geneettisellä muuntelulla sallitaan, mutta ratkaisut on todistettava turvallisiksi testeillä.*
- *Apteekkien määrä- ja sijaintisääntelystä luovutaan. Apteekkilupa myönnetään kaikille pätevyysedot täyttävälle.*
- *Apteekkien yhtiömuodon rajoittamisesta ainoastaan henkilöyhtiöiksi luovutaan.*
- *Apteekkien omistajien koulutusvaatimuksesta luovutaan.*
- *Reseptivapaiden lääkkeiden hintasääntely muutetaan kattamaan ainoastaan lääkkeen enimmäishinta.*
- *Reseptivapaita lääkkeitä on oltava mahdollista myydä myös päivittäistavarakaupoissa.*
- *Hoitokotien lääkehoitoimitukset sallitaan suoratoimituksilla suoraan tuotannosta.*
- *Lääkkeiden nettikauppa sallitaan myös muuta kautta kuin apteekin myymälätilasta.*
- *Tehdään laaja kokonais selvitys koronatoimista, ja varaudutaan tuleviin pandemioihin sen pohjalta.*

Perhepolitiikka

Toimiva perhepolitiikka mahdollistaa työssäkäynnin ja vanhemmuuden yhdistämisen, turvaa lapsille yhdenvertaiset lähtökohdat elämään ja tukee lapsiperheiden hyvinvointia. Perhepalveluiden on oltava laadukkaita matalan kynnyksen palveluita, jotka tukevat perheitä oikea-aikaisesti.

Perhepolitiikalla on kyettävä tukemaan sukupuolten välistä yhdenvertaisuutta erityisesti työnantajan äitiriskiä ja työnantajalle koituvia vanhemmuuden kustannuksia tasaamalla. Niin ikään sukupuolten välistä eroa vanhempainvapaan käytön suhteen on kyettävä vähentämään.

Kokoomusnuoret esittää, että:

- *Vanhempainvapaata on oltava mahdollista siirtää myös muulle lähisukulaiselle kuin juridiselle vanhemmalle.*
- *Vanhemmuuden kustannuksia siirretään työnantajilta yhteiskunnalle naisten työllisyyden kohentamiseksi.*
- *Kehitetään avointa adoptiota ja kartoitetaan sen mahdollisuuksia lastensuojelun keinona. Adoptio on otettava lastensuojelun välineeksi ja adoptio vaihtoehtona on kirjattava lastensuojelulakiin.*
- *Sijais synnyttäminen mahdollistetaan Suomessa.*
- *Kaikki hedelmöityshoitojen muodot otetaan osaksi tuotevalikoimaa samaa sukupuolta oleville pareille ja itsellisesti vanhemmiksi haluaville.*
- *Tukiperhetoimintaa lisätään, ja sen roolia lastensuojelussa voimistetaan.*
- *Kartoitetaan mahdollisuutta myöntää lapsen huoltajuus useammalle kuin kahdelle vanhemmalle.*
- *Perheet saavat itse päättää vanhempainvapaiden jakamisesta. Vapaita ei tule kiintiöidä isille tai äideille.*
- *Aborttilainsäädäntöä muutetaan pohjoismaalaisen linjan mukaiseksi muun muassa poistamalla vaatimus kahden lääkärin lausunnosta sekä perusteluista raskauden keskeyttämiselle.*

Eläkepolitiikka

Eläkkeet ovat ylivoimaisesti suurin julkinen menoerä. Ikääntymisen tuomat haasteet eläkejärjestelmän kestävyydelle tulee ottaa vakavasti. Huoltosuhteen heikentyminen luo paineen eläkemenojen kasvulle.

Suomalaisen eläkejärjestelmän on perustuttava sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden tuomalle oikeutukselle. Kestävä eläkelupaus perustuu osittain rahastoivaan eläkejärjestelmään ja eläkerahastojen vastuulliseen käyttöön. Eläkejärjestelmän tulee kohdella eri ikäisiä oikeudenmukaisesti.

Tulevaisuudessa eläkejärjestelmän toiminnan varmistamisen tavoitteena tulee olla, että jokainen ikäluokka maksaa itse omat eläkkeensä. Nykyjärjestelmän suurimpia ongelmia on epäsuhta eläkkeellä olevien ja työikäisten ikäluokkien koossa, mikä on johtanut tilanteeseen, jossa eläkejärjestelmän kestävydestä vastaavat lähinnä työssäkäyvät ikäluokat. Tulevaisuuden eläkejärjestelmä toimii niin, että jokainen ikäluokka rahastoi työuran aikana työeläkkeet, joista eläkkeellä ollessa maksetaan tämän ikäluokan eläkkeet. Näin ikäluokan koolla ei ole merkitystä eläkejärjestelmän kestävyden osalta.

Kokoomusnuoret esittää, että:

- *Ansiosidonnainen eläkejärjestelmä muutetaan vastaamaan maksettujen eläkemaksujen tasoa suhteessa nykypäivän maksutasoon. Leikkauksen rahoitusvastuuta pienentävä osuus kohdistetaan eläkemaksujen keventämiseen työllisyyden ja ostovoiman vahvistamiseksi.*
- *Eläkeikää nostetaan työurien pidentämiseksi ja eläkejärjestelmän kestävyuden turvaamiseksi.*
- *Eläkkeet sidotaan kuluttajahintaindeksiin taitetun indeksin sijaan.*
- *Julkiset eläkeyhtiöt fuusioidaan yhdeksi valtion eläkeyhtiöksi eläkejärjestelmän tehostamiseksi.*
- *Työmarkkinajärjestöjen mandaattipaikoista eläkeyhtiöiden hallituksissa luovutaan.*
- *Työeläkejärjestelmän rinnalle luodaan lainsäädännölliset edellytykset yksityisille eläkeyhtiöille.*
- *Pitkän aikavälin tavoitteena tulee olla eläkejärjestelmän uudistaminen niin, että järjestelmä säästää jokaiselle ainoastaan minimieläkkeen ja ylimenevä osa on yksilön omalla vastuulla. Uudistuksen tavoitteena tulee olla eläkemaksujen merkittävä laskeminen, järjestelmän kestävyuden varmistaminen ja sukupolvien välisen epätasa-arvon poistaminen.*